

ISZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével,
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 14. szám.

Nagy-Várad.

Szombat, 1913. január 18.

Öngyilkos képviselő.

(—a.) Egy nyugtalan vérű, nagy tehetségű, pártjával és önmagával meghasonlott politikus tragikus végét jelenti a táviró. Messze idegenben, Semmering egyik szállójában dördült el a revolverlövés, mellyel véget vetett életének s a lövés zajának itt támad visszhangja a Sebes-Körözs partján, hol az öngyilkos képviselő csaknem negyedszázadon át nagy közéleti tevékenységet fejtett ki.

Két évtized óta sokszor állottunk szemben dr Várady Zsigmonddal a fórumon és a sajtóban. Szenvedélye sokszor kiméretlen ellenfél volt, de el kell róla ismerni azt, hogy igazi nagy tehetség, világos fő és ritka szónoki talentum volt. Komoly irányu ember volt, sokat olvasott, de tudása felületes, sekélyes volt, értett azonban hozzá, hogy az átlagos műveltségű emberek előtt alaposnak tüntesse fel magát s ezzel bizony sokat félrevezetett.

Mert ő bizony, dacára nagy tehetségének, már kora fiatalságában szörnyű téves utakra került. Megesontosodott szabadkőműves volt, öntudatos szabadkőműves, a legszélsebb radikálisok legtulzóbb csapatjából.

Tehetségével, olvasottságával és szónoki erejével csakhamar kitűnt a váradi jakobinusok szürke csapatjából, kiket könnyen megnyert vakmerő terveinek. Ezméit, a Nagy-Váradon rendezett első szabadkőműves kongresszus utján, átvitte a budapesti és vidéki páholyokba s ugyszólván irányította a magyarországi szabadkőműveseknek egyre provokálóbb jellegű támadásait.

Csak egy volt, ami ebben őt némileg fékezte és ez parthüisége a szabadelvű illetve munkapárt iránt. Bár sokszor ott sem bírtak vele s legutóbb a választójogi javaslat miatt ott is hagyta pártját, melyet két évtizeden át végig szolgált.

De volt még egy, ami mérsékelte szenvedélyes agitációját és ez gyenge fizikuma, melynek szenvedéseit elviselni nem bírta. Ha tehetségéhez és szónoki erejéhez megfelelő testi szervezete is lett volna, lángba borithatta volna az országot, Ferrer lehetett volna belőle Magyarországon.

A szabadkőműves eszmék anynyira áthatották őt, hogy mindent ebből a szempontból nézett a közéletben is, városi dolgokban is, a politikában is. Sőt ebből a szempontból rendezte be magánéletét is. Mikor az élet már csak szenvedést kínált neki, — elfordult tőle, abban a téves hitben, hogy a halál véget vet minden szenvedésnek, mert utánna nincs más, mint a nagy semmi, a nirvána.

Anyakönyv szerint református volt. Eleinte szerepelt is ekklezsiája ügyeiben. De volt benne annyi őszinteség, hogy később amint radikalizmus növekedett, félrevonult egyháza közéletétől. Azonban, ahol tehette még azután is mindig kardoskodott egyháza ügyeiért.

Mint képviselő csakhamar tekintélyt vívott ki magának pártjában. Igazságügyi előadó lett, de ott is radikális szempontok vezették. Így ő indítványozta a többi közt azt a monstruozus, jogi szempontból is tarthatatlan dolgot, hogy a tanutól nem kell a tárgyaláson megkérdezni vallását. Szerinte a vallás csak olyan

mellékes dolog az embernél, mint a haj, vagy a szem színe.

Nem volt vallása, azért nem is volt igazi tartalma életének. Istenadta tehetségeivel sok jót művelhetett volna, úgy pedig sokat dolgozott, sikert ért el, de áldás nem fakadt nyomában.

Várady Zsigmond öngyilkossága.

Tegnap délben szenzációs hír járta be az egész Nagy-Várad város közönségét. Várady Zsigmond a bihari kerület képviselője szíven lötte magát és azonnal meghalt. Az öngyilkosság bármily szenzációs is volt, még sem lepett meg senkit. Sokan szinte természetesnek találták, hogy Várady ily módon vált meg az élettől.

Az öngyilkosságról tudósítónk a következőket jelenti:

Az öngyilkosság előzménye.

Várady Zsigmond pár héttel ezelőtt Nagy-Váradon időzött. Ez alatt az idő alatt csaknem minden barátjával találkozott. Ezek a találkozások kedvezőtlen benyomást gyakoroltak barátaira. Várady Zsigmond viselkedése roppant izgatott volt. Ha kérdezőkódtek is tőle valamilyen dologban, roppant életuntság érzett feleleteiből. Állandóan betegségét említette, melytől nem bírt szabadulni.

Budapestre való visszautazása után csak rövid időt töltött a fővárosban, aztán elutazott Semmeringre, ahol pihenni akart. Itt a Südbahn Hotelben szállott meg Várady egyik legmeghittebb barátjával, Vargha Gábor képviselővel. A Semmeringen való tartózkodása alatt Várady állandóan készült az öngyilkosságra. Idejének legnagyobb részét levelek írásával töltötte. Több váradi barátjának is írt Semmeringről. Többek között Popper Akosnak is írt egy terjedelmes levelet. A levelekben bucsuzott barátaitól. Azt hozta fel, hogy nagyon hosszú utra megy és nem akar bucsuzatlanul eltávozni. Nagyon szokatlannak voltak Váradytól e levelek, de mindenki betegségének tudta be azokat.

Várady Zsigmond felesége Budapesten a

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete

fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz.

legolcsóbb bevásárlási forrás.

Rákóczi-ut. 6. szám alatt az Orsolya-zárda épületében

Telefon 769. sz.

Mozsár-utcában lakik. Férje távozása óta többször kapott Váradytól levelet, melyeknek legnagyobb része folyton rosszabbodó egészségi állapotáról szólott. Később Váradynak több oldalról tanácsolták, hogy utazék férje után.

Az utolsó sürgöny.

Váradyné férjének többször írta, hogy ő is elutazik Semmeringre, azonban mindannyiszor azt a választ kapta, hogy ne menjen, mert ő is haza fog jönni nemsokára. Ennek dacára szerdán újabb levelet küldött Váradyné, hogy utazik. Csütörtökön este 7 órakor távirat érkezett Semmeringről:

Péntek este 7 órakor a nyugati pályaudvarra érkezem.

Zsigmond.

Ez volt az utolsó távirat, amit Váradyné férjétől kapott.

Az öngyilkosság.

Csütörtökön este sokáig együtt voltak Vargha Gábor és Várady Zsigmond. Mikor elváltak, Várady Zsigmond nem feküdt le. Egész éjjel virrasztott és leveleket írt. Reggel 5 órakor hangos revolverdörrenés verte fel álmából a szálloda lakóit. A lövés zaja Várady szobájából jött. Feltörték az ajtót. Várady az ágyban feküdt, még lélegzett, melléből patakként ömlött a vér. Mellette hevert a 6 lövetű revolver, melyből egy golyó ki volt löve. Azonnal értesítették Vargha Gábort, aki kétségbeesve rohant a tragikus helyszínre.

Az öngyilkosság után.

Várady öngyilkosságáról értesítették a hatóságokat, melynek kiküldöttjei nyomban a szállóba siettek és megtartották a vizsgálatot. A szobában több lepecsételt levelet találtak. Ezek között volt egy, mely a szálloda tulajdonosának szólott. E levélben tudatja Várady, hogy a tárcájában 1190 korona van, melyből a felmerülő kiadások fedezhetők. Arra kéri továbbá a szálloda tulajdonosát, hogy a megirt leveleket a címzeteknek küldje el, végül, hogy feleségét, ki Mozsár-

utca 4. sz. a. lakik Budapesten, értesítsék. Az utolsó kívánságokat teljesítették is. A leveleket a rendőrség hivatalból továbbította. Azonban az özvegyet elmulasztották értesíteni. Ugy látszik nem vállalta senki magára a szomorú hír közlését.

Értesítik az özvegyet.

Budapesten az ujságok tudták meg első sorban a szenzációs öngyilkosságot. Első sorban természetesen az özvegyet keresték fel Mozsár-utcában. A szerencsétlen asszony még mit sem tudott férje tragikus sorsáról. Mikor meglátta az ujságírókat, kedvesen fogadta azt, ami roppant meglepte a kínos helyzetbe jutott ujságírókat, aki a képviselő után kezdett érdeklődni. Ez az érdeklődés keltette fel a gyanút, mire a szerencsétlen asszony izgatottan kérdezte:

— Mi történt?

Az ujságíró még nagyobb meglepetéssel kérdezte:

— Nem tudja nagyságos asszony?

— Nem tudok semmit, mi baj van?

— Ugy értesülünk, hogy a képviselő urat baleset érte.

— Nem igaz! Ne gyötörjön mondja meg az igazat! Meghalt?

— Nem!

— De mi történt?

— A képviselő ur meglötte magát.

Mondta az ujságíró, mire a szerencsétlen asszony a súlyos hír hallatára elájult. Mikor magához tért Váradyné az ujságíróknak elmondta, hogy férje már régebb idő óta nagyon betegeskedett, de nem merete még csak feltételezni sem, hogy ily végzetes dologra határozza el magát.

Később Váradyné táviratot kapott a semmeringi szálló portásától, aki kéri az özvegyet, hogy azonnal jöjjön Semmeringre.

Az öngyilkosságról értesítették Tisza István grófot is.

A ravatalozás.

A Südbahn-hotelből egyszerű gyalutlan koporsóban vitték le Várady Zsigmond hulláját. A koporsót Mária Schutzba vitték, ahol ideiglenesen helyezték el, míg az özvegy megérkezik. Az öngyilkos képviselő igen egyszerű temetést kívánt utolsó levelében, ezért nem bizonyos, hogy a hullát haza fogják-e szállítani, vagy ott temetik el.

A minisztert értesítik.

Várady öngyilkossága feleségén kívül legelőször Teleszky János pénzügyminisztert érinti. Az elhunyt ugyanis közeli rokona volt a miniszternek. Teleszkyt még tegnap értesítették a gyászestéről. Ugyanekkor értesítették Biharmegyében a bihari kerület választóit is, akik ha a temetés Budapesten lesz, képviselgetni fogják magukat. Értesítették a képviselőház elnökségét is.

Az intéző bizottság ülése.

A szövetség ellenzék intéző-bizottsága ma délelőtt feltizenegy órakor ülést tartott gróf Zichy Aladár elnöklésével a néppárt körhelyiségében. Az ülésen jelen voltak a Kossuth-párt részéről: gróf Apponyi Albert, Tóth János, Déry Zoltán, Mezössy Béla, Sággy Gyula és Zlinszky István; a Justh-párt részéről: Földes Béla, Bakonyi Samu és Lovász Márton; a néppárt részéről gróf Zichy Aladár, Molnár János és Zboray Miklós; a pártonkívüli 48-as párt részéről: Polónyi Géza; Justh Gyula és Kossuth Ferenc betegségükkel mentették ki magukat, gróf Károlyi Mihálynak pedig nagynénje, gróf Berchtoldné temetésére kellett utaznia Bécsbe.

Az intéző-bizottság ülése két órán át tartott. A politikai helyzet aktuális kérdései vitatták meg. Elhatározták, hogy a munkapártnak azon felhívására, hogy a választójogi bizottságba a párt részéről jelöljenek tagokat, nem tesznek eleget.

A HÁLÁTLAN.

Bedois, 45 éves, kövér, elegáns.

Az idegen, 50 éves, sovány kopott ruhában.

Bedois szivarral a szájában kényelmesen ül a szobájában egy karosszékekben, amikor az idegen belép és Bedois ijedten ugrott fel a helyéről.

Az idegen: Ne féljen semmit! Ne fáradjon a csengettyűvel sem, a szolgálja épen most elment és nyitva felejtette az ajtót, így tudtam bejutni. Nyugodjék már meg! Igaz, hogy a mód, amint ide bejöttem, nem egészen korrekt, de nincs névjegyem, amit beküldhettem volna. Ne reszkessen úgy, mint a nyárfalevél, inkább vegye fel a szivarját a földről, mert még kiegészíti ezt a finom szőnyeget. Az ördögbe is hát vegye elő a revolverét, ha annyira fél. Vagy nincs talán revolvere?

Bedois (a zsebébe nyúl): Igenis, van revolverem és ha egy lépést tesz is, úgy...

Az idegen (mosolyogva): Önnek nincs is revolvere. Csak kulcs van a zsebében. Ez a vice már nagyon régi... Minthogy azonban ilyen hős... (nagy kést vesz elő a zsebéből.)

Bedois (kissé nyugodtabban): Mit akar.

Az idegen: Önnel beszélni. Hallgasson meg! Husz év előtt már találkoztam velem, az esküdtek előtt. Paginet Martin vagyok.

Bedois: (a kés után kap): Istenem!

Az idegen: Miért reszket úgy? Mert 20 év előtt megölttem a nagybátyját? Legyen nyugodt, csak nemrég hagytam el a fegyházat és semmi kedvem oda vissza-

térni. Kérem azonban, ne vágjon ilyen megvető arcot. Nem érdemlem meg az ilyen fogadtatást. Igaz, hogy bünt követtem el, mikor nagybátyját a másvilágra küldtem, de köztünk szólva, nagy gazember volt.

Bedois: De kérem!

Az idegen: Kérem a halottal szemben az ember igazsággal tartozik. A nagybátyja vampir volt, egy veszedelmes uzorás. En becsületes ember voltam, akinek csak egy hibája volt, hogy kártyáztam. Az ön nagybátyja kihasználta állandó pénzzavaromat és tönkre tett. Egy napon civakodás közben véletlenül torkon ragadtam és kissé erősebben megszorítottam. Azután az a szerencsétlen ötletem támadt, hogy elvittem a pénztárcáját, amelyben mindössze 48 frank volt. A balszerencse tovább is üldözött, elfogtak és olyan esküdtszék elé kerültem, amelynek egy uzorás volt a főnöke. Természetesen elítéltek 20 évi fegyházra. Képzelve el, ha egy tisztességes ember az esküdtek főnöke, aki undorodik az olyan emberekkel való érintkezéstől, mint az ön nagybátyja volt, úgy kétségtelenül felmentenek.

Bedois: Azért jött csak, hogy ezeket a szomorú emlékeket felidézze.

Az idegen: Nem. Hanem, hogy megtudja, milyen szerepet játszottam az ön életében. Mert emlékezzék csak, mikor a nagybátyja olyan hirtelen meghalt, önök a lehető legrosszabb viszonyban voltak egymással és ha ideje lett volna végrendeletet csinálni, úgy bizonyára kitagadta volna önt. Csakis nekem köszönheti tehát, hogy most tőkepénzes.

Bedois: Mit akar ezzel mondani?

Az idegen: A társadalommal szemben

én leróttam a kötelességemet és adósságot, most fizesse meg ön is az adósságát.

Bedois: Komolyan gondolja ezt?

Az idegen: Azt hiszi, hogy tréfálkozó kedvem van. Vagy talán a vagyonnal együtt a nagybátyja piszkos fukarságát is örökölte? Vagy talán nem ismeri el, hogy milyen nagy szolgálatot tettem önnek? A pénze körülbelül 30.000 frank kamatot hoz önnek. Azt hiszem, ha életem végéig 100 frank apanaszt ad nekem, úgy nem sokat kérek. Nem vagyok tulkövetelő.

Bedois: Egyáltalán nem...

Az idegen: Örülök, hogy ilyen hamar megértettük egymást. (Bedois int neki, hogy hallgasson.) Mi történt?

Bedois: Viktor visszajött.

Az idegen: Viktor?

Bedois: Igen, a szolgám! (Bátrabban.) Mit is mondott az előbb?

Az idegen: Már nem emlékszem, de nem is fontos, hisz már úgy is megegyeztünk. Nagy szíveséget tenne, ha a járadékot egy negyedévre előre kifizetné.

Bedois: Csak ne olyan hevesen!

Az idegen: Mi ez? Hát nem egyeztünk meg?

Bedois: Csak elvben! Csakis elvben Elismerem, hogy meg kellene önt fejedelmileg jutalmaznom, ha nem bűnös uton szerzte volna meg nekem ezt a vagyont. Egy gyilkosságnak köszönhetem ezt a vagyont és ha most önnek járadékot adok, úgy a maga bűntársává leszek. Ennek a pusztá gondolatára is felháborodik a lelkiismeretem.

Az idegen: Miért nem háborodott fel akkor, midőn az örökséget elfogadta?

Bedois: Az egészen más lapra tartozik.

Nagyvárad város költségvetése a pénzügyi bizottságban.

Lukács Ödön tanácsnok exposéja.

Tegnap délután került Nagyvárad város 1913. évi költségvetése a pénzügyi szakbizottság elé.

A tárgyalás megkezdése előtt Lukács Ödön tanácsnok, mint előadó, terjedelmes exposéban ismertette a költségvetést, amely az előző években hasonlóan nemcsak a költségvetés száraz adataira mutat rá, hanem kiváló szaktudással, alapos ismeretek és tanulmány alapján hű képét adja a város közigazdasági életének.

A bizottság ülésén Rimler Károly polgármester elnökölt; jelen voltak: dr. Hoványi Géza, Lukács Ödön, dr. Thury László, dr. Moskovits József, dr. Molnár Imre, Szücs Géza, Fényes Manó, dr. Adorján Armin, Gerő Armin, Balog Döme, Komlóssy József, Kelen Béla, Székely Sándor, Eleméri Ferenc, dr. Olasz Béla, Bordé Ferenc, dr. Popper Akos és Pásztor Bertalan jegyző.

Az elnöki megnyitó.

Rimler Károly elnök hosszabb beszéddel nyitotta meg az ülést. Hivatkozott arra, hogy előbb nem készült el a költségvetéssel a tanács, mert a városi törvény folytán többször újabb és újabb tárgyalás alá kellett venni s mert arra törekedtek, hogy a mostani depresszió hatása alatt a közköltő emelést elkerüljék. Nagy alkotások nem szoktak különben sem a költségvetésben szerepelni, hanem azokat külön előterjesztésekkel oldják meg. A tanácsnak kötelessége, hogy a kiadási tételeket túl ne lépjék s ezt a kötelességüket teljesítik is; a bevételi tételeknél azonban nem léphet a tanács közbe, mert az kívül álló okok hatása alatt áll; ennél fogva a költségvetés ilyen irányban lehet irreális s azért a tanács nem vállal felelősséget. A város közönségének be kell látni, hogy igényeit tompítsa s a ta-

Az egész világgal szemben adakozó lehetek, csak épen önnel szemben nem. Mit szólna a világ, ha megtudná?

Az idegen: Mielőtt a szolgálja visszajött, én mindenbe beleegyeztem.

Bedois: Csak elvben!

Az idegen: Ez nem lehet az utolsó szava! Ne törődjék a lelkiismeretével...

Bedois: Lehetetlenséget kíván.

Az idegen: Ön méltó a nagybátyjához, épen olyan gazember, mint ő volt. Hálára soha ne számítson az ember. Nagyon jó azonban nekem, mert mialatt Viktor távol volt, fenyegetőznöm kellett volna... a félelem tudom adakozóvá tette volna. Mennyire bánom, hogy megöltem azt az embert, mit értem vele, egy ilyen gazembernek, mint maga kikapartam a gesztenyét a tűzből. Ha elgondolom, hogy a bűn, amit elkövettem, nekem 20 évi fegyház és 48 frankot hozott, önnel pedig évente 30.000 frank kamatot. Az én esetemet intő példának kellene elmondani az ifjuságnak. (Szünet.) Most megyek. Adja vissza a késemet.

Bedois az asztalra teszi a kést és félve hátrahúzódik.

Az idegen: Ne féljen tőlem. Nincs szándékomban a hasába döfni ezt a kést. Nagyon ráfizetnek erre a tréfára. Tulajdonképp mi célja van annak, hogy ön él? A legutolsó 20 év alatt bizonyos, hogy nem csinált semmit. Látszik is, hogy elhízott. Ne féljen, nem bánom, csak a szívtart akarom felemelni, amit az előbb félelmében elejtett. Megengedi? (Rágyújt.) Isten önnel, tiszteletreméltó tőképénz, érzékeny lelkiismeretével. (Néhányat szippant és végignézi Bedoist.) Hálátlan kutyája! (Eltávozik.)

C. G. Glück.

nácsot ne hajtás bele a nagy alkotásokba. A mostani nehéz viszonyok mellett alig tudnak lépést tartani a kiadásokkal s így meg kell elégedni azzal, ha most a nagy dolgokat előkészítik. Tekintve a nagy munkanélküliségre, kötelessége tanácsnak, hogy munkát adjon. Egyes nagy alkotásokat, amelyeket az állam megtérít, a város kölcsön útján fedez, áldozattal is keresztül kell vinni; ilyen pl. a honvéd tüzérlaktanya. Kéri, hogy míg a viszonyok javulnak, mindenki mérsékelje kívánságát. Most a zsidóadás korszakát éljük ugyan, de minden nagy alkotást úgy előkészítünk, hogy a helyzet javulásával azonnal megvalósíthatók legyenek. Ehhez a munkához kéri a bizottság és a törvényhatóság támogatását a tanács.

Lukács előadói javaslata.

Lukács Ödön nagyszabású exposéja elején rámutat a mostani abnormis viszonyokra, amelyek egész közigazdasági életünket megbénítják s akadályozzák a szükséges pénz előteremtését. A költségvetés összeállításánál kínálkoznak a közköltőemelés, de ezt a mai viszonyok között el kellett kerülni. Így talán némileg irreális a költségvetés, de a polgárságot nem sujtják vele s nem használják ki az erejét. A város helyzetén némileg könnyít az új adótörvények életbeléptetésének elhalasztása, mert a városi adó a régi alapon marad. Azonban még így is a legnagyobb mérvben mérsékelni kellett a kiadásokat. A város háztartásában, a viszonyok folytán, a kényszerűségnek kell érvényesülni s minden zavartól meg kell kimélni az egyensúlyt. A termelő osztálynál a legnehezebb a helyzet, még pedig azért, mert nincs munka, nincs forgalom. A városnak keresni kell a módokat a munkaalmak biztosítására. Ez ad tartalmat a költségvetésnek. Ugyanis gondoskodtak közintézmények létesítéséről; ilyenek a csendőriszkola, népfürdő, utcák burkolása, vízmű kibővítése, esatornázás pótlása, Páris-patak rendezése, tejközpont stb. létesítése, köztisztviselési intézmény fejlesztése stb. Gondoskodik a költségvetés a tisztviselők helyzetének javításáról a családi pótlékkal. Mindezek a kiadások 850 ezer koronával emelik a személyzeti, közegészségi és kulturális kiadásokat. Egy vigasztalót lát, hogy a polgárságnak a nehéz viszonyok mellett is elég erős a teherbíró képessége. A bevételek az előző évhez képest 658,000 koronával vannak magasabbra előirányozva. Azt örvendetesen állapítja meg ebből, hogy a polgárság az anyagi előhaladás útján megmarad. Ezenkívül új bevételi forrásokat terveznek. A tanács foglalkozik a vígalmi jegyadó behozatalával, amely a mozikat is érinti; foglalkoznak az örökösödési illeték kérdésével. Szóval a tanács minden törekvése oda irányul, hogy a közköltőt ne emeljék. Ezért dolgozta át a tanács a költségvetést. Egyes kiadási tételeket leszállítottak; a szükségleteket 32000 koronával csökkentették, míg a bevételeket 26900 koronával emelték, tehát a tanács 62450 koronával javította a költségvetést. — Tetszéssel fogadott exposéját azzal végzi, miszerint kívánatos, hogy nyugodt és békés időszak következzen. Lehet, hogy évközben pótköltségvetésre lesz szükség, de ettől az áldozattól nem szabad visszariadni, mert a város fejlődését teljesen megakasztani nem lehet. Ajánlja a költségvetés elfogadását.

Általánosságban, minden hozzászólás nélkül elfogadták a költségvetést s a részletes tárgyalásra tértek át.

A részletes tárgyalás.

A személyzeti járandóságoknál a kiadást emelték a polgármesternek már megszavazott 2000 korona személyi pótlékkal.

Lukács Ödön tanácsnok előterjesztette Gerő Armin főkapitány kérelmét, hogy a rendőrség létszámát 24-el emeljék. A tanács a kérelem teljesítését nem javasolja, mert 2 éven belül a rendőrség államosítása

bekövetkezik. Javasolja azonban az előadó, hogy írjon fel a város a miniszterhez, miszerint a városok részére megszavazott milliókból rendelkezésre álló összegből juttasson bizonyos összeget Nagy-Váradnak a rendőrség szaporítására.

Hosszu vita indult meg.

Gerő Armin köszöni az előadó jóindulatát, de azt hiszi, hogy a feliratnak nem lenne eredménye. Hangsúlyozza a rendőrség szaporításának szükségét. Nappal 18, éjjel 20 rendőr őrzi Nagyváradot. Ez kétségbeejtő. Veszély fenyegeti a város polgárságát s fedezetet kell találni a közbiztonság javítására. A rendőrség nagy buzgalommal látja el feladatát. De változnak a viszonyok. Most is általános sztrájk fenyeget. Katonasághoz csak a legutolsó esetben fordul, hogy a vérontást elkerülje. Összesen 6 nyomozó rendőr van. Jön a közegészség, tüzrendészet stb. Ily ekekély számú rendőrség mellett veszélyeztetve van a város közbiztonsága. Kéri, hogy a létszámfelemelést fogadják el.

Dr. Molnár Imre teljesen osztja a főkapitány előadását. Közbiztonságunk megóvása nincs. Most nem bontaná meg a költségvetést, de a tanács a legrövidebb idő alatt tegyen intézkedést. Még a kulturális, közegészségügyi dolgok rovására is rendezendőnek tartja a főkapitány által beterjesztett kérést. Még pótdától sem riadna vissza.

Dr. Moskovits József méltányolja a főkapitány kérelmét, de a pótdát emelésre nézve ellenkező véleménye van. A mai helyzetben újabb teherrel szó nem lehet. 24 rendőr részére 30,000 korona szükséges. Próbálják meg, hogy a közüti alap terhére szaporítsák a rendőrséget. Hagyják függőben a kérdést és ha sikerül megtakarítást elérni, azt fordítsák a rendőrség szaporítására.

Balogh Döme azt hiszi, hogy a bejelentési hivatal felállítását folytán a rendőrség több tagja a kutatások teendője alól szabadul. A rendőrség államosítása előtt kidobott pénz volna a rendőrség szaporítása. Közköltőt emelni most lehetetlen. Tiltakozik a közköltő felemelése ellen.

Gerő Armin részletesen kimutatja, hogy mily óriási terhes szolgálatot teljesít a rendőrség.

Balogh Döme mindig pártolta a rendőrséget. Óhajtja, hogy javítsák a fizetésüket, ne a létszámot emeljék.

Ezt a kérdést függőben hagyták.

A szolgák lábbeli pénzüknél felemelést kérték. Kiadták a fizetésrendezésre kiküldött ad hoc bizottságnak.

Az épületek fentartására szolgáló rovattal, a Rhédey-kerti vendéglő fentartásából Kelen Béla indítványára 1100 koronát töröltek; a várad-velencei rendőrökönkénti épületének fentartásából pedig dr. Popper Akos indítványára 1700 koronát töröltek. Ellenben a népkönyvtárak fentartására 800 kor. kiadást vettek fel.

A kereskedelmi és iparkamara részére beállított évi 3000 korona segélyt a közgyűlés határozatát megsemmisítette, mert a segélyre a kamarának szüksége van.

Balogh Döme indítványozza, hogy töröljék a 3000 koronát.

Dr. Molnár Imre beigazolván látja, hogy a 3000 koronára a kamarának szüksége van s ezért azt megszavazza.

A 3000 koronát behagyták a költségvetésben.

A vágóhid fentartásánál Székely Sándor rámutat, hogy teljesen el van hanyagolva a vágóhid. A felvett összeget emeljék fel 1200 koronával s hozzák teljesen jó karba.

Rimler Károly hivatkozik arra, hogy az új vágóhid építése már küszöbön van.

Az eredeti tételt elfogadták.

Szücs Géza főszámvevő ezután összegezte a tárgyalás eredményét. A kiadások emelkedtek családi pótlék, polgármesteri személyi pótlék, népkönyvtár dotációja címén 8000 koronával, míg a kiadásokat leszállították 4000 koronával, tehát még fedezetlen 4000 korona.

Az új árlejtés folytán az irodaszerekre felvett összeget leszállították 4000 koronával, s így az egyenleg megvan, a közköltő fel-emelése nélkül.

Az alapok költségvetése.

A vízvezetési alap költségvetésénél dr. Moskovits József felvetette azt az abszurdumot, hogy a vízdíjak után a háztulajdonosokra kivetik az adót, holott ez csak átmeneti bevétel. Kérte, hogy a szabályrendeletet változtassa meg úgy a város, hogy a vízdíjat a lakók fizessék, akkor egy közigazgatási bírósági döntvény szerint, a háztulajdonosok nem kötelesek adót fizetni.

Lukács Ödön kifejti, hogy ezzel a kérdéssel a polgármesterek kongresszusa is foglalkozott s mozgalom indult meg, hogy ezt a kérdést igazságos mederbe tereljék.

Végül a függőben hagyott kérdéstről: a rendőrség szaporításáról tárgyaltak s abban állapodtak meg, hogy a városi tanács erre nézve tegyen előterjesztést és javaslatot.

A költségvetést január 19-től február 2-ig közszemlére teszik ki s ez idő alatt joga van bárkinek azt megtekinteni s észrevételeit beadni.

A tábori püspök a hadsereghez.

Dr. Bjelik Imre tábori püspök, nagyvárad kanonok legutóbbi pásztorlevele fekszik előttünk.

„Testvérek! legyetek erősek az Úrban és erejének hatalmában! . . . Mindenek előtt ragadjátok meg a hitnek paizsát, amellyel a gonosz minden tüzes nyilát elolthatjátok és vegyétek az üdv sisakját és a Lélek kardját . . .”

Szent Pál szavaival köszönti a tábori püspök s mikor főpásztori üdvözlését küldi szét, bátor szavakkal hív föl mindenkit a nemzetek apostolának nyomdokain a harcra.

Mert harc van Krisztus és Belial, ég és föld között.

Két tábort állít elénk a pásztorlevél.

Babylon előtt ütötték fel az egyik tábort Lucifer és az ő sötét csapatai. Ott kovácsolják a haditervet Isten és az ő egyháza, törvényes rend és emberi társadalom ellen. Szó van ebben a haditanácsban a katonáról is; onnan harsogják feléje a csábító jel-szavakat, melyek el akarják rabolni az eskü szentségébe vetett hitet, a hazaszeregetet, az előljárók iránti tiszteletet, a kötelesség buzgó teljesítését. Jöjjetek, mondják, hozzánk! Itt van az élvezet — jöjjetek hozzánk! A katona kell nekünk, őt akarjuk hűtlenné tenni állásához és hivatásához!

A másik sereg Jeruzsálem mezein, a béke és üdv városa alatt ütötte fel Jézusnak és az Ő tisztalelkű csapatainak táborát. Jel-szavuk csupa nemes ideál: odaadás, áldozatkészség, hűség a halálig. Ápold a hazaszeregetet! Teljesítsd kötelességedet! Nem az élvezetek elégitik ki az embert; magababbarra vagyunk hivatva! Lelkesedve mutassunk föl, az ég felé, az öröklét felé — aztán fel a küzdelemre s mentse meg, a mi megmenthető!

Igy állanak egymással szemben Krisztus és a sátán, igazság és bűn, világosság és sötétség, ég és pokol.

Vizsgáld meg magadat, folytatja a tábori püspök, melyik táborba tartozol? Az Üdvözítő maga mondja: aki nincs velem, ellenem van! Választanunk kell, melyik táborhoz csatlakozzunk. Nem nehéz a választás: hadi lobogónk, diadalmas zászlónk

a kereszt! Ez alatt kell harcolnunk és győznünk!

Aki legyőzte a pokol hatalmait, az bizalommal tekinthet a jövőbe. Bennünket, ő Felsége katonáit, írja a püspök, a jövő mindenkor nemes lelkesedésben emelt homlokkal fog találni. Tele van a szívünk dinasztikus és hazafiúi lelkesedéssel s készek vagyunk feláldozni minden erőnket, életünket és vérünket a legkegyelmesebb hadurért, a drága hazáért s annak boldogulásáért, nagyságáért, becsületéért! A seregek Urának áldása veletek!

A költői lendületű, apostoli tüztől izzó, katonásan lelkesült pásztorlevél minden során átérzik a mélységes vállalosság, hazaszeretet és a katonai hivatás magas sztosz fel-fogása. Ki tudja, nem fogja-e a jövő a tábori püspök körlevelében oly ékesen kiemelt erényeket talán igen komoly próbára tenni?

Ki tudja?

Jégtáblák között találtak egy szerelmes párt.

Különös szerelmi tragédia készült tegnap reggel a zajló Körözs iromba testü jégtáblái között. Egy szerelmes pár végső erőfeszítéssel birkózott a rohanó árral s az elhagyatott városrész néptelen utcáiról váratlanul segítség érkezett számukra.

Az eset a végén már nem is volt annyira tragikusan komoly és zord, mint aminőnek eleinte indult. Már ekkor közrejátzott a jéghideg víz, amely erősen kijózanító hatással volt a szerelmes párra.

A kora reggeli órákban történt, hogy a város belső utcái egyikéből veszekedve jöttek Papp Sándor és Kollai Ilonka. A fiatal ember valamiért korholta a leányt, aki dacosan felvágta a fejét.

— Nem hallgatom magára. Nincs szükségem a maga támogatására. És engem ne szidjon, azt teszek, amit akarok.

Izgatott szóváltás közben értek a nagy vashidra. A leány kirántotta karját a fiatal ember karjából és egy merész ugrással átvette magát a hid korlátján.

Papp Sándor dermedten nézett utána . . . Nem gondolkozott sokáig, hanem utána ugrott a hideg habokba.

Csak ekkor vette észre, hogy a leány szárazra esett. T. i. egy kiálló homokszigetre. A fiu pedig belezuhant a mély és jeges vízbe. Mihelyt felmerült, tisztába jött a helyzettel s kétségbeesett vergődéssel elvickelt partra.

De ekkor meg a leány fordult ellene és kirántotta töltött Browningját.

— Ne nyuljon hozzám, kiáltotta és nekirohant a víznek.

Ez az öngyilkossági kísérletezés még itt sem ért véget. A leány elmerült s a fiu ismét utána ugrott. A kezük dideregve fonódott össze s belekapaszkodva egy hatalmas jégtáblába, kettesben kezdtek segítségért kiáltani.

A segélykiáltást meghallotta Korbuly Béla reggeli pincér. Ő szólott egy asszonynak, Fekete Teréznek és ketten siettek le megmenteni a vacogó szerelmes párt.

Kötelet kerítették, felverték a rendőrszemet, ez a mentőkért telefonált s végre

kinos kapkodás után kihúzták őket. A leány betegen fekszik szülei lakásán, a fiut pedig bevitték a kórházba. Remélhetőleg használt nekik a hideg fürdő és többet nem fognak ilyen megdölgötatlanságot elkövetni.

A posta tolvaját letartóztatta a rendőrség.

Egy könnyelmű fiatalember alaposan megzavarta a m. kir. posta és a rendőrség nyugalma. Lopásokat követett el a postán és a büntett kipattanásának pillanatában olyan port vert fel az eset, hogy a gyanu egészen ártatlan embereket is beszennyezett. Azonban a rendőrség hamarosan tisztázta a helyzetet s a kétségtelenül helyes tényállás és őszinte vallomás után kiderült, hogy egyedül Laschek Gusztáv posta segédtisztja a bűnös.

Az érdekes bűnügyi esetről, a rendkívül izgalmas nyomozásról és a tettes kézrekerítéséről a Tiszántul rendőri munkatársa a következőket jelenti:

A feljelentés.

A m. kir. posta kincstár tegnap este bejelentette a rendőrségen, hogy az elmúlt év végén 16 drb. ajánlott levél, melyek részben helyben adtak fel, részben pedig más helyről érkeztek Nagyváradra és amelyekben a beérkezett reklamálások adatai szerint ékszerek voltak, ismeretlen módon elvesztek.

A feljelentésben a postaigazgatóság részletesen leírta valamennyi eltűnt ékszert. Más adatot nem tudtak adni.

Megindul a nyomozás.

A rendőrségen Jánossy Gyula vette kezébe az ügyet. Megbizta Bodó László rendőrfelügyelőt és Vass Károly detektívét a nyomozással s előzetes instruálás után Bodó és Vass sorra vették az összes zálogházakat. Rendkívüli türelemmel és buzgósággal közel 10.000 tételt vizsgáltak át és végre is a Sajóis-féle zálogházban ráismertek a leírás alapján két eltűnt ékszerre. Az egyik egy súlyos aranytömb, amelyet az egyik nagyvárad fogorvos küldött föl Budapestre egy bank címére, de persze nem kapták meg.

— Ki zálogosította ezt el, kérdezte a rendőrtiszt.

A tulajdonos szerencsére emlékezett az illetőre. Ennek alapján a rendőrségre tegnap beidézték Kovács Albert vámellenőrt és kérdőre vonták, hogy honnan vette ezt az aranyat?

Az ellenőrt meglepte a kérdés és olyan választ adott, mely bár igaz volt, a legnagyobb mértékben gyanusnak tűnt fel.

— Ezt én kérem a gyermekemnek vittem haza játszani. Bereczky Lászlótól, az altisztától vettem el.

Elővették Bereczkyt. Ez meg azt mondotta, hogy ő találta a hivatalban, a 2. sz. postán.

— Csak tényleg úgy is volt: ő ezt találta a hivatalban és ott valaki elvesztette.

De ki? . . . A hivatalban már a múlt év elejétől ott működött Laschek Gusztáv, akit e hó 16-án neveztek ki segédtisztnek. Ő kezelte az ajánlott leveleket, amelyek közül eltűnt 16 drb. S mikor a többi ékszerek betevője felől érdeklődtek a rendőrök a zálogházban és leírták Lascheket, a tulajdonos felkiáltott:

— Ez az ember hozta be ezt a briliáns gyűrűt.

Jánossy Gyula nyomban előállította Lascheket, aki kijelentette, hogy a zálogház-tulajdonost soha életében nem látta és hogy ő ártatlan.

Ártatlanul meggyanusítva.

Mind a három embert egyelőre őrizetben tartották, mert még egyik ellen sem volt semmi bizonyíték. A rendőrség nem bocsátotta addig el Kovácsot és Bereczkyt, amíg véglegesen nem tisztázták, hogy miképpen került birtokukba a kérdéses aranynemű.

Laschek konokul tagadott egész éjjel. Míg végre tegnap délre megtört és jelentkezett, hogy vallani akar.

Miután vallomását megtette, Jánossy kapitány Kovácsot és Bereczkyt nyomban elbocsátotta.

— A rejtélyes ékszer forgalomba kerülésének módja most már teljesen ismeretes. Büntett nem terheli önöket, mondotta a kapitány, csupán annyi, hogy mint talált tárgyat nem szolgáltatott be, hanem jogtalanul értékesítették.

A két férfi ezután elhagyta a rendőrséget.

Laschek sirva fakad.

Laschek délelőtti vallomását a rendőrség a legnagyobb titokban tartotta. Pedig ez az ügy legérdekesebb fejezete, hogy hogyan követte el Laschek az ékszerlopást?

Munkatársunknak mindemellett sikerült megtudnia az egész bűneselekmény keletkezését, fejlődését, még pedig úgy, amint azt Laschek Jánossy kapitány előtt előadta. Laschek délelőtti vallomása ez volt:

— Az édes anyám szegény özvegy aszszony és én urat szerettem volna játszani. Az első bűnöm az volt, hogy találtam a postán egy félreusuzott ajánlott levelet. Elloptam. Felbontottam. Pénzt találtam benne.

Ezután aztán lestem az alkalomra, hogy mikor lophatok el egy súlyosabb ajánlott levelet, dobozt, vagy általában küldeményt. És sikerült. Sikerült kétszer, háromszor, ötször. Így zálogosítottam el egy ezüst cigaretta-tárcát, egy régi női aranyórát, egy platinagyűrűt gyémántokkal és keleti gyönggyel (2600 korona érték), 2 arany peccsétgyűrűt és 2 arany karikagyűrűt. A gyémántos, gyöngyös platinagyűrűért 60 koronát kértem. Nem is gondoltam, hogy ezeket ér...

— De van itt több is Laschek. Ezeket is maga lopta el ugy-e? Többet nem ismer be. Csak még az aranytömböt, amelyet elvesztett.

Délután szembesítik Lascheket édes anyjával. Megtört, őszülő öreg anyóka. Mikor meglátja fiát, előnti szemét a meleg forró könnyek áradata.

— Fiam, fiam mivé lettél!...

Lascheket megrázza az anya kitörő fájdalma. Elkezd sirni, mint valami gyerek, lábai megroksadnak és leborul anyja előtt. Átöleli az anya lábait.

— Bocsásson meg édes anyám...

Az érzékeny jelenetnek hamarosan véget vetettek a rendőrök, akik jelentkeztek, hogy átkísérik Lascheket az ügyészségre.

Beszélgetés Siket Trajánnal.

Munkatársunk felkereste Siket Traján postaigazgatót, aki az esettel kapcsolatban érdekes és megfontolandó okát adta az ékszerlopásnak.

— Nagyobb részt a közönségben van a hiba, mondotta, mert egy pár fillér megtakarítása végett elkövetik azt a könnyelműséget, hogy az ékszereket, pénzeket nem mint pénz és érték küldeményeket adják fel, hanem ajánlott levél formájában. Ezeket pedig nem rovatolva, azaz egyenkint, hanem tömeges azaz ne darabszámra kezeljük. Már

most így borzasztó nehéz az ellenőrzés, mert egy pár száz ezer ajánlott levelet kezelünk.

Azért ezek könnyebben eltűnhetnek, de ez is már nagy ritkaság. Értékeket soha sem szabad ajánlott levélben küldeni. Egyrészt rizikó is, mert mi esetleg kifizetjük érte, ha elvész, az ötven koronát és a feladónak nem lehet más követelése rajtunk. De mi ki akarjuk irtani a házitolvajt és a jelen esetben is széleskörű nyomozást indítottunk.

En remélem, hogy ebből okul a közönség is és a magyar posta elismert presztízse sem fog veszíteni emiatt.

Az összkárt különben eddig nem tudtuk megállapítani, mert még több eset nincs kiderítve.

A volt miniszter bucsuaudiencián. Székely Ferenc volt igazságügy-miniszter — mint Bécsből érkezett távirat jelenti — tegnap este odaérkezett. Ma délelőtt a király előtt bucsukihallgatáson jelent meg.

..HIREK..

* **Gyűlés a választási törvény tárgyában.** Nagyszalontáról jelenti tudósítónk, hogy ott a választójog dolgában ma, szombaton délelőtt 10 órakor nagy gyűlést tart a munkapárt, dr. Balogh Elek főorvos elnöke alatt.

* **Megfagyott ember.** A szigorú téli időjárás már szedi áldozatait. Mint tudósítónk írja, Erdős István feketebátori 74 éves munkást megfagyva találtak a tamáshidai Körözsesatorna partján. Az öreg ember ittasan kóborolt, elesett és megfagyott a hidegtől.

* **Értekezlet a munkásbiztosító törvény revisiója tárgyában.** Tudomására hozzuk a t. meghívottaknak és a kamara t. beltágainak, hogy a munkásbetegségélyező és balesetbiztosító törvény revisiója tárgyában tartandó értekezlet határideje f. évi január hó 19-én vasárnap d. e. 10 óra. Nagyvárad, 1913. január hó 17. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara. Dr. Moskovits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

* **Halálozás.** Ifj. Boczonyi Lajosné szül. Illés Julia, élete 32. évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma, jan. 18-án délután 3 órakor lesz az Uri-utca 35. számú háztól.

* **Mészáros Imre meghalt.** Mészáros Imre, az Operaház szabadságolt igazgatója tegnap reggel negyed nyolc órakor a Park-szanatóriumban meghalt. Mészáros Imre már régebb idő óta betegeskedett, ütőrelmeszesedés gyötörte s a kinzó kór, mely az utóbbi időben egyre fenyegetőbbé vált, tegnap reggelre megölte. Az elhunyt ötvenkilenc évét élt. Temetése iránt az Operaház vezetősége intézkedik.

* **Társas utazás.** Makfalvi Ferenc-kassai kereskedelmi iskolai tanár husvétkor társas utazást rendez Olaszországba. Programba van véve Róma, Tivoli, Nápoly, Pompeji, Capri-sziget, Sorrento, Pozzuoli a Tuzaróto stb. A két hétig tartó s minden kényelmet nyújtó utazás II. osztályban (hajón I. oszt.) összes költsége a külön kirándulások, borraivalókat, vezetőket, belépő-díjakat is beszámítva 320 korona. Elsőrangú szálló-

dák és ellátás. Indulás Kassáról március 14-én. Jelentkezni lehet Makfalvi Ferenc tanárnál (Kassa, Mikes-utca 10.) és László Bélánál, a Kassai Hirlap szerkesztőjénél, akik szívesen küldenek programot s adnak bővebb felvilágosítást úgy a jelen, mint a július hónapra Norvégiába tervezett társas utazásról.

x **Szülők figyelmébe.** Legszébb és legjobb ajándék jól tanuló fiuk részére egy jól lövő flóbert. A legnagyobb örömet csakis ezzel szerezhetünk, s semmi más ajándék nem teszi meg azt a hatást, mert a fiuk véreben már benne van a fegyver iránti vágy, ezt minden felnőtt férfi tapasztalatból tudja. Tehát a fiainknak örömet akarunk szerezni és őket a tanulásra serkenteni, úgy vegyünk **Ladányi** puskaműves Rákóczy-uti üzletében, ahol jótállás mellett lehet mindenféle árban a legjobbat kapni. Töltények és fegyverjavítások, új fegyverek, lőpor és serét vadászati kellékek nagy választékban. Telefonszám: 269.

AZONNAL BÉRBE ADANDÓ

Nagyszalontán az állomástól 5 perenyire levő ház két szobával és egy üzlethelyiséggel, gazdasági épületekkel, ház mellett 10¹/₄ hold belsőség sok gyümölcsfával, nagyon alkalmas kertészkedéshez, a határban 9¹/₂ hold prima szántóval. Bővebbet **TUKKA GERGELY** bérbeadónál **Isaszegen** Pest-megyében.

x **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszeten házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutnál.

☛ **A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.” sertéshizlaldájában (Óssi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.** ☛

x **Finom** női lack chewrau barna és fehér félcipőket vettém partiban és azokat 4 koronától kezdve árusítom. *Feketénél, Bémer-téren, Elite-kávéház mellett.* Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3 szám alá helyezem át.

x **Kossuth-utca 6. sz. ház** emeletén a Körözs felőli oldalon modern **három szobás lakás** mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Egy 5 szobás lakás Rákóczi-út 32., Gerő-házban, 1913. május 1-re kiadó.**

x **A Biharmegyei Takarékpénztár** zálogosztálya e hó 30-án árverést tart, kéretnek a t. felek zálogtárgyaik rendezésére. Az igazgatóság.

x **Uj tanfolyamok a Rose Nyelviskolában.** Január 1-ével új tanfolyamok kezdődnek Rose tanár ábrázoló nyelviskolájában. Mától kezdve be lehet iratkozni német, francia vagy angol nyelvszakokra. A tanítás házon kívül is történhetik. Bővebb felvilágosítást ad a nyelviskola irodája, Rákóczi-ut 3.

Valódi **Amerikai** és **Chas-sala** cipők, legjobb **Bor. a-lino** és **Pichler** kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szerezhetők be.

Haláloset miatt eladó két gyönyörű könyvtár szekrény a legértékesebb irodalmi és tudományos könyvekkel s hozzátartozó könyvtárasztallal, megtekintés bármikor az orosházi plebánián. Eladási határidő **1913. január 31-ig.**

SZINHÁZ

Heti műsor:

Szombat: Csókszanatórium.
Vasárnap d. u.: Artatlan Zsuzsi; este: Kedves Augusztin. (Bemutató előadás.)

A t. bérlőkhöz. Az igazgatóság felkéri a t. bérlőket, hogy második félévi bérletdíjait a színházi irodában a hivatalos órák alatt (d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól fél 6-ig) mielőbb befizetni sziveskedjenek.

A vasárnapi kisbérlők felkértenek, hogy bérletük második félévi díját a színházi irodában a hivatalos órák alatt annál is inkább, mielőbb befizetni sziveskedjenek, hogy e hó 12-én lejárt bérleteik használatában akadály ne álljon elő.

IRODALOM

Gyakorlati Hitelemzés az elemi katekizmus minden kérdése felett. Közrebeszátja Pákolicz János Arad, 1912.

Magyar irodalmunkban a gyakorlati tanításnak egészen megfelelő hitelemzési kézi könyvvel alig találkozunk. A jelen mű sem felel meg teljesen a követelményeknek. A cím után következtetve igazán gyakorlati hitelemzéseket várnánk épen ott, hol legnehezebb munkát kell kifejtetni a hitelemzőnek az első és másod osztályban.

A beemlézés terjengős volta egy kissé káros hatással van a kifejtésre. Magyarozati részekre. Iparkodik a szerző a gyermek értelméhez leereszkedni, de nem mindenütt egyforma sikerrel. A sok felosztás a világosság rovására van. A tulságos sok „padra ütés”, mely úgy szólván minden mondata után zárjelben van jelezve a figyelem kelletést monotonná teszi és zavarja az előadást. A fiatalabb hitoktatók tájékozódhatnak e könyvből arról, hogyan jár vagy járt el más a gyermekek oktatásában.

Kifogás alá esik az a körülmény, hogy a munka nem tünteti fel az egyházi jóváhagyást.

Nagy 8-adrét 343 l. Ára 4 korona.

Megrendelhető a szerzőnél Máriaradnán.

A Könyves Kálmán műintézet új katalógusa. A Könyves Kálmán magyar műkiadó r.-t. hatalmas kötetre terjedő katalógust adott ki, amely magában foglalja az összes kiadványokat, amelyeket a Könyves Kálmán egész működése alatt kibocsátott. Tizenöt esztendeje immár annak, hogy a Könyves Kálmán a magyar műkiadást megteremtette és ezáltal lehetővé tette azt, hogy a magyar művészet kiváló alkotásai az egész ország közönségének rendelkezésére álljanak. A magyar közönség megértette és méltányolta azt a szolgálatot, amelyet ilyenképen a legelső magyar műkiadó cégnek köszönhetett és ez a méltánylás hozta magával azt az örvendetes eredményt, hogy a magyar műkiadás területe egyre szélesebb és

szélesebb lett, s végre kiterjedt az egész magyar művészetre. Az a kötet, amelyben a Könyves Kálmán beszámol a maga hosszú és eredménydus munkájáról, már magában foglalja majdnem az egész magyar művészetet, s ez megérteti velünk egyrészt a társaság munkájának, másrészt magának a katalógusnak értékét. Ez a munka tette lehetővé a magyar művészet népszerűségét, a katalógus pedig, melynek reprodukciói kitűnőek, összefoglalva adja a magyar művészet alkotásait. Szinte egy művészettörténeti zsebkönyv jelentőségével bír. Ezt a jelentőséget a katalógus célszerű elrendezésével, valamint avval növelte a Könyves Kálmán, hogy a katalógus egy-egy festészeti ág világos rövid történetét megíratta az illető festészeti művek csoportja elé. Ez a katalógus tehát mindenképen felülmúlja a közönséges árjegyzékek értékét s önmagában véve is figyelemre méltó becses munka. A katalógus kiállítása igen előkelő és izléses. Ára 2 korona.

Szerzetes rendek és társulatok Magyarországon. Tóth Mike S. J. főgimn. tanár. Második kiadás. Kalocsa, 1913. — 8-adrét 248 lp. Megrendelhető Kalocsán a „Hirnök” szerkesztőségénél. Ára füzve 2 kor. 40 fill., vászonkötésben 3 kor. 50 f. — Minthogy a munka nem csupán pontos statisztikai kimutatás, hanem főképpen tájékoztató az egyes rendek és társulatok föladatáról, mostani működésük teréről és arról, hová forduljanak azok, kik sz. hivatást éreznek szívökben; a mű első kiadása csakhamar elfogyott és gyakori keresése a szerzőt a második javított és kiegészített kiadására készítette.

E második kiadás papírja, nyomása és finom illusztrációi tekintetében talán még esinosabb, mint az első volt; mindannak dacára tetemesen olcsóbb.

MULÁTSÁG

Páholyülések a Katholikus Bálion. A vasárnapi Kath. Bál iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a rendezőség a Vigadó páholyait is képtelen igénybe venni. A páholy ülésekre jegyek külön válthatók a pénztárnoknál, Körös-utca 6. sz. a., valamint este a pénztárnál. Egyéb jegyek a népszövetségi csoportvezetőknél, a Kath. Körben, a Kath. Legényegyletben és Láng József könyvkereskedésében, a meghívó előmutatása mellett válthatók.

TÁVIRÁTOK

A francia elnökválasztás.

Páris, jan. 17.

Az első szavazatok összeszámolása alkalmával megállapították, hogy 860 szavazat leadott. A legtöbb szavazatot Poincaré kapta, 429-en szavaztak rá. Az első szavazás így eredménytelen volt, amennyiben 6 szavazat hiányzott a megkívánt többségből. A második szavazást elrendelték.

Este 6 órakor ért véget a francia köztársaság elnökválasztása. A végleges eredményt ilyen időjelzéssel jelentik Versaillesből, amely szerint Poincare megkapta az abszolút többséget.

A végszámok ezek voltak:

Poincare	423
Pams	296

A választási aktus befejezése előtt óriási botrányok voltak. A kongresszus palotája előtt a rengeteg nép áttörte a rendőrkordont. A katonaság szuronyai előtt állottak meg. Be akartak rohanni a terembe, ahonnan rendőrök vezették ki a viharos karzatot.

A bolgárok ajánlata Romániának.

London, jan. 17.

A bolgár kormány följánlotta Romániának azt a területet, amely Szilisztriától északra a tengerpart pontjáig vonul és amely a mai határtól hat kilométerrel jobban délre esik. Szilisztria e szerint a bolgároké maradna, de ezek az összes erődtéseket lerombolnák.

Bukarest, jan. 17.

A bolgár kormány önkéntesen ajánlott fel bizonyos területet, amely nem elégíti ugyan ki a bolgárokat, de legalább tárgyalás alapjául szolgálhat. Most már remélik, a differenciák barátságos elintézését.

A munkapárt koszoruja.

Budapest, jan. 17.

(Saját tudósítónktól.) A nemzeti munkapárt elhatározta, hogy koszorut helyez Várady Zsigmond ravatalára a következő felirattal:

— Szeretete és nagyrabecsülése jeléül: a Nemzeti Munkapárt.

A pápa Szkutariért.

Konstantinápoly, jan. 17.

A portának hiteles jelentése van róla, hogy a pápa a Szkutariban élő katolikusok érdekében a római, bécsi és berlini kabinetekhez levelet intézett. Azt kéri levelében a szentatya, hogy mivel Szkutari lakosságának legnagyobb része katolikus és ha Szkutarit Montenegrónak juttatnák a nagyhatalmak, abból végtelen szenvedések származnának a katolikusokra nézve, tehát esatolják Szkutarit Albániához.

KÖZGAZDASÁG

Olcsó buza a gazdáknak.

A múlt évi kedvezőtlen őszi időjárás folytán az országban bevetni szokott terület egy része vetetlen maradt s valószínű, hogy az elmaradt vetések egy részét a gazdák tavaszi és járobuzával fogják pótolni.

Tekintettel arra, hogy járó buza- és tavaszi buzavetőmag az országban kellő mennyiségben nem áll rendelkezésre, a földművelésügyi miniszter a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét nagyobb mennyiségű ilyen fajta buzavetőmag beszerzésével, a

pozsonyi közraktárakba való beraktározásával a jelentkező gazdák részére való eladásával bizta meg.

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanya.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— — —	786.—
Osztrák hitelrészvény	— — —	603.—
Jelzálogbank	— — —	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	— — —	506.—
Magyar bank	— — —	531.—
Közuti vasut	— — —	651.—
Városi villamos	— — —	373.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	713.—
Rimamurányi	— — —	689.—

Regénycsarnok.

AZ ELHAGYOTT ROMA.

Történeti elbeszélés.

Irta: **DÚS LÁSZLÓ.**

— Colonna Péter valahol Albanóban vagy Velestriben futkos a szépek után.

— Es te, Giovanni! — ezt csak így mondd nekem? — ilyen könnyedén, fel sem vevőn, mintha téged nem érdekelné a fiú?

János biboros elnevette magát és félig elfordult bátyjától.

— Mit nevensz Giovanni? — kérde emez.

— Azt, hogy nagyon is érdekel téged ama fiú.

A komor papi fejedelem egész magasságában kinyúlt, olyan félelmes tudott lenni ilyenkor, hogy öccse is vállalai közzé húzta fejét.

— Giovanni! — mondotta komoran — te tudod, hogy a Colonnák nem esküsznek, hanem csak szavukat adják. Te tudod, hogy én a legfelsőbb lény nevét nem szoktam ajkaimra venni mint azok, akik mindennapi kenyerőket kérik tőle! Te tudod, hogy én Colonna Albertónak, Péter atyjának, megígértem, hogy a fiát a Colonnák fejévé emelem. Nos, hogyha tudod, miért gunyolsz ki érte?

Es úgy állott öccse előtt, mint egy éreszobor, mint egy bálvány az őskorban, mikor az emberáldozat szokásban volt és ennek a bálványnak bensejében tűz égett, lángjai kicsaptak a szemem át az előtte összekuporodó emberre.

— Nem akartalak bántani Giacomó! — mondotta szepegve a papi fejedelem, — de oly sokat teszesz érte, pedig meg nem érdemli.

— Kincstáram tele van arannyal és drágakövekkel, ez mind az ő számára gyűlt, most még hadd fusson, mint a tavaszi szellő — csapongva virágról virágra. De amikor ideje érkezik annak, hogy Colonnává alakuljon, akkor meg fogod látni, hogy ez a fiú hős lesz. Királyok fognak versengeni azért, hogy virágaikat Colonnához köthessék. Colonna él! Colonna élni fog a világ elmúlásáig!

— Oh Giacomó! — szolt megindultan János biboros, mily nagy eszméid vannak neked és milyen kicsiny vagyok én melletted. Megvallom, engem a többi Colonnák nyugöznek le, akiket te sem látsz meg Pietró mellett.

A nagy biboros arcán valami ihlettség terjedt el.

— En vesztettem ott, ahol a Colonnákat érte volna a megérdemelt kitüntetés, a lelkiek nem vonzották magukkal a földieket. Itt, ahol hírnév, dicsőség, nagy és előkelő család mellé a kinekek mérhetetlen tömege csoportosul, Giacomo Colonna veszíteni nem akar, nem fog. Pietró magával fogja emelni a szédítő magasba a Colonnákat, addig várjanak, éhezzenek, nyomorogjanak, ha kell, de áldozzák mindenüket az általam kiválasztott Colonnának.

A beszédet, mely még tovább tartott volna, mert az agg papi fejedelem, a vén emberek szokása szerint, nagy bőbeszédűséggel magyarázta volna a Colonnák dicsőségét öccsének, Dominico szerzetes közeledése zavarta meg.

— A két főpap ismét felvette az alázatosságot mezt, fejüket meghajtva fogadták a szerzetes atyát.

— Mi jót hoz nekünk Dominico atya? — kérdezte Jakab biboros, legelsőnek szólalván meg.

A szerzetes szapora beszéddel válaszolt:

A palestrinai bérlő bérelengedést kér, sok a gyermeke, rossz a termése, — a Viterbói jelenti, hogy nem küldheti a termést.

— Miért? — kérdezte Jakab biboros. — Mert a leányát férjhez adta, a termést eladta, hogy legyen kelengyéje a leánynak, Marjuccianak.

— Mi közöm nekem a lányához? — kérdezte a biboros.

A szerzetes atyának ajkán akadt a szó, hebegett, hápogott valamit, de megérteni nem lehetett.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Házi csatornázást

szakszerűen készít

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagypiac-tér 1. Telefon 969. Gjár 1952

Cement, gipsz, nád, fedélmű, cserép kőpor, oltott mész stb. eladás.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Beüzemelt alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti. Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó olcsó díj mellett).

Előlegét nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Belépési felhívás.

A polgári takarékos és segélyszövetkezet

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1913. január 1-én megnyitja 18-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton is felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mind egyike után hetekint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

- a) a heti befizetések 9 tizedrésze erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltókra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetétü könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt tüzetlenségünkben (Kossuth Lajos utca 4. szám) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1912. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékos és segélyszövetkezet igazgatósága.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak. TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS. Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra. Saját ház.

Meghívás

A Nagyváradai Takarékpénztár 66-ik rendes közgyűlésére, mely **1913. évi január hó 26-án d. e. 10 órakor** fog az intézet saját üzleti helyiségében megtartatni.

Tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1912-ik év üzleti eredményéről.
2. A felügyelő bizottság jelentése az 1912. évi zárszámadások megvizsgálásáról és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozathozatal és felmentvény megadása.
3. Az igazgatóság javaslata az alapszabályok 31. és 39. §-nak módosítása tárgyában.
4. Az alapszabályok 40. §-a értelmében 6 kilépő és lemondás

folytán megüresedett egy váltóbirálói tisztség betöltése 3, illetve 2 évi időtartamra.

5. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíjalap állásáról.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben f. hó 18-tól kezdődőleg a részvényesek által megtekinthető.
Nagy-Várad, 1913. január hó 16.

HLATKY ENDRE

elnök.

Érvényes határozat hozatalára a közgyűlésen legalább 25 olyan részvényesnek kell jelen lenni, kik az alaptőkének legalább egy negyedrészt képviselik.

Minden részvényes aki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt illető szavazat mennyiségéről térítvényt kap.

A Nagyváradai Takarékpénztár 66-ik zárszámadása az 1912. évről.

Mérleg-Számla.

TEHER

VAGYON

Pénztári készlet, bankíró és postatakarékpénztár	152427 59
Pénzügyintézeteknél elhelyezett tőke	41239 04
Váltó kölcsön	17923835 81
Jelzálog kölcsön	8284462 46
Törlesztéses jelzálog kölcsön	868338 95
Adósok folyószámlája	3151497 78
Értékpapírok és függő kamatok*	2957902 52
Társasági ház	260000 —
Ingtatlanok	182922 03
Előleg kölcsön	52646 61
Egyébb követelések	10124 48
Felszerelés teljesen leírva: Előre fizetett visszleszámitolási és törlesztéses kölcsön kamatok	75351 92
	33960749 19
* Állampapírokban — — — — —	1,527,753.25
Záloglevelekben — — — — —	484,113.—
Egyébb tőzsdén jegyzett papírok — — — — —	619,577.50
Helyi értékek — — — — —	258,603.70

Részvénytőke	4800000 —
Alapok:	
Tartalék	480,220.—
Jubileumi	10,000.—
Értékcsökkenési	10,000.—
Nyugdíj	241,617.56
	741837 56
Betétek könyvecskékre 14,084,334.88	
« folyószámlára 255,488.98	
	14339823 86
Engedményezett jelzálog kölcsönök	2852244 60
Hitelezők	2313222 16
Visszleszámitolás	8128541 88
Betét 10 ⁰ / ₀ -os kamatadó	33190 54
Egyébb tartozások	3198 05
Előre felvett kamatok	227652 48
Folyó évi nyereség	521038 06
	33960749 19

Nyereség- Veszteség-számla.

KÖVETEL

TARTOZIK

Betét kamat	659814 66
Betét 10 ⁰ / ₀ -os kamat adó	65981 46
Különféle kamatok	834748 50
Tiszti fizetések, üzleti és kezelési költségek	95762 73
Adók és illetékek	72753 43
Előre felvett kamatok	227652 48
Értékpapírok árfolyam különbözete	223972 40
Leírások	30495 66
Folyó évi nyereség	521038 06
	2732219 37

Kamatok: Előleg, váltó, jelzálog, törlesztéses kölcsön és folyószámlai kölcsönök után	2551948 30
Értékpapír kamat	143625 52
Jutalékok és egyéb jövedelmek	12670 29
Leirt követelésekből befolyt	5664 16
Ingtatlanok tiszta jövedelme	18311 10
	2732219 37

Hofbauer Pál
vezérigazgató

Nagy-Várad, 1912. december 31-én.

Justh Károly
főkönyvelő

IGAZGATÓSÁG:

Hlatky Endre
igazgatósági elnök

Fényes Manó
Frankó József
dr. Hoványi Géza

Huzella Gyula
Lopussny Gyula
Papp János

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

dr. Gyöngyössi István
id. Böszörményi Géza

dr. Hoványi Gyula
dr. Medvigy Gábor

Szájról-szájra száll a hír,

hogy mily meglepő kitűnő minőségben és jutányos áron kaphatók
Farkas István „APOLLO” drogueriájában Rákóczi-ut 7-B.
Rimanóczy-palota. Telefon 1302.

1. Mindennemű gyógyanyag és vegyszerárú. 2. Francia és angol illatszerek, faconokban vagy kimérve. 3. Arcz és kézápoló szerek, piperecikkek és piperezsappanok. 4. A világhírű Y-PO szepítő és májfolt ellenes készítmények. 5. Thea, rum, cognac, tokaji asszu és malaga bor. 6. Likőr és rumessentiák ingyen előíratókkal. 7. Csukamájelajok, köhögés ellenes hurutszeletkék. 8. Hajszeszek, hajszókítók, hajfestőszerek, hajpuderek, színházi festék. 9. Fogporok, szájvizek, fogpaszták, fogkefék dus választékban. 10. Ruha és hajkefék, manikűr és fésű kazetták, tükrök, gumicikkek, sérvkötők, kötszerek, fecskendők, lysoform és más fertőtlenítő szerek, mentőszekrények, mindennemű háztartási cikkek.

Figyelem!
Fióküzet nincs!

NAGY GYULA

Nagyvárad, Olaszi, Rákóczi-ut

ajánlja saját gyártmányú kefe és meszelő nagyraktárát. Dus választék finom illatszerekből, pipere-szappanokból és mindennemű fésűkből és hajtűkből. Raktáron tart fűdő és kocsmosó szivacsokat jutányos áron. Fogkefék felelősség mellett. Különböző karácsonyi és újévi ajándékok olcsó bevásárlási forrása.

Figyelem!
Fióküzet nincs!

882-913. sz.

Hirdetmény.

Az 1881. évi XLI tc 34. §-a alapján közhírré teszem, hogy a Páris-patak szabályozása folytán nyitandó új utca részére szükséges területek megszerzésére a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 69530 I. a. sz. rendeletével új kisajátítási eljárást rendelt el.

A kisajátítási eljárás határidejéül Nagyvárad város közigazgatási bizottsága 1913. február hó 4. napjának d. e. 9. óráját tűzte ki, az összejövétel helyéül pedig Nagyvárad város székházának bizottsági termét jelölte ki.

Erről az összes érdekelteket azzal értesitem, hogy a vonatkozó tervek, valamint a kisajátítandó területek összeírása 1913. január hó 1-től 1913. január hó 29-ig terjedő 15 napi közzemlére vannak kitéve s azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők s az érdekeltek a tárgyaláson saját érdekükben annál is inkább jelenjenek meg, mivel az távolmaradásuk esetén is meg fog tartatni.

Nagyvárad, 1913. jan. 14.

Rimler Károly,
 polgármester.

Ha nincs meglegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy

nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacs vay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nivasra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

K O R C S O L Y A

különlegességek

TARSOLY és RISZTÓ vaskereskedésében

== Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390. ==

100 kiló Porosz szalon fűtőszén 50 kilós zsákokban kimérve házhoz szállítva K 5-